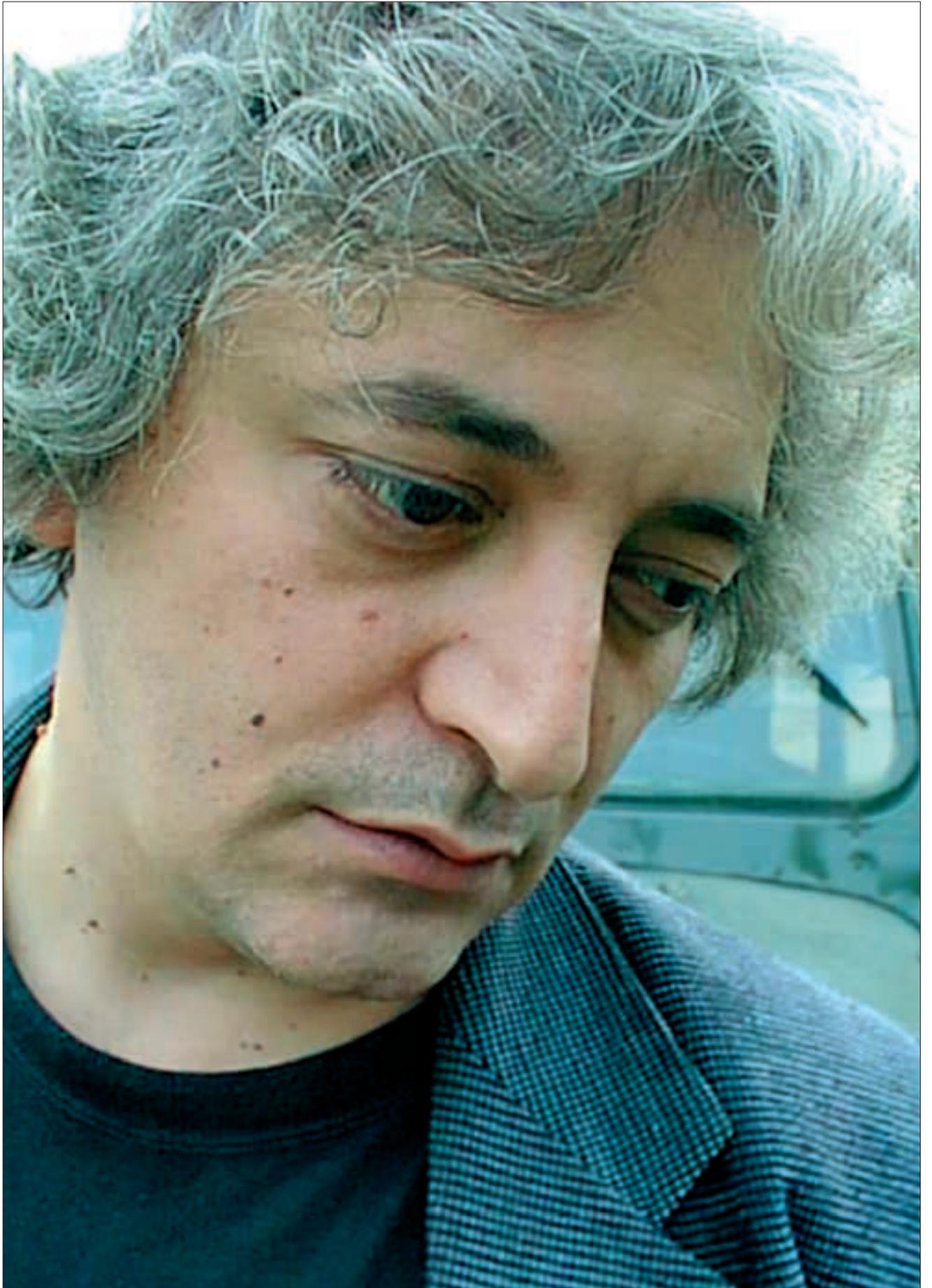

Napsugár

GYERMEKIRODALMI LAP XLV. ÉVFOLYAM 518. SZÁM 2001. FEBRUÁR

2

KOVÁCS ANDRÁS FERENC

TIZENHÉT JAPÁN HAIKU*

Öreg zarándok
pallón botorkál: zápor
jég-kopogása.

Ki, merre tarthat
rajtad keresztül, élet,
görbe hátú híd?

Tarka napernyők
át a csatornán: csilló
vízbuborékok...

Őszül a tenger,
lombja hull, ó, ködökben
lengő sziklakert!

Kedvesem ott vár:
ablaka fölragyogó
téli krizantém!

Hullámzó sötét
tenger, sajka, szigonyfény –
fésű a hajban!

Két körte rezzen,
pihés barack hasad szét!
Gyümölcs-szedő lány.

Kék szitakötő
szerelmi tánca: szírom
szél fogai közt!

Messze földeken
árnyékot vetsz lelkemen,
feketerigó!

Vándorló kunyhó:
vén köszörűs közeleg
szalmakabátban.

Ősz. Kamakura.
Fonnyadt levél tapad az
ős fakapura...

Milyen vándor hord
téged, behavazott vén
sás-kalap, ó, hold?

KOVÁCS ANDRÁS FERENC

kezét a teremtő fogja.
Ő pedig kézen fog téged,
s versében elvisz a világ,
a tudás, a lélek oly
messzeségeibe, ahová
magadban soha nem juthatnál el.
Most épp – Japánba.

Hajnal-zivatar,
be hideg vagy! Hány kicsi
béka vacoghat?

Dérverte reggel.
Komondorom már rideg
retket ropogtat!

Félvak komondor
virraszt küszöbömön, ó,
szűköl a vén tél!

Fáradt lovasok
hegyi hágón: gazdátlan
sóhajok lengnek.

Meredeken át
majd hegyi fogadó vár:
megpihenünk, szív!

* haiku: rímtelen, 3 soros,
5/7/5 szótagos vers-villanás.

JAPÁN MESÉK

A NYOLCADIK UNOKA

Szusza-no-o, a hős, egyszer Idzumo tartományban a Hi folyó partjára érkezett. Ahogy ott lépked a parton, keserves sírást hall. Egy vénember meg egy vénasszony sírt-rítt, s egy kislányt becézgetett, mintha örökre búcsúzkodna tőle.

Amikor a hős Szusza-no-o megkérdezte, kik is volnának ők, és miért sírnak olyan keservesen, a vénember így válaszolt:

– Én a föld egyik istene vagyok, Asi-nadzucsi a nevem. Ez meg a feleségem, akit Tenadzucsinak hívnak. Ez a lányka az unokánk, Kusi-nada-hime. Azért sírunk olyan keservesen, mert nyolc lányunokánk volt, de hetet már felfalt a nyolcfejtű kígyó, és most erre az utolsóra került a sor.

A hőst mélységesen megrendítette az öregek szeretete és fájdalma, a lányka szépsége pedig igaz szerelemre lobbantotta a szívét. Felajánlotta hát, hogy megküzd a nyolcfejtű kígyóval, és megmenti Kusi-nada-himét, ha feleségül adják hozzá.

Az öregek meg is ígérték boldogan, hogy teljesítik a kérést.

Jött is a kígyó hamarosan a lányért. Nyolc feje volt és nyolc farka, a szeme vérben forgott; olyan hosszú volt, hogy nyolc völgyön át tekergőzött, amint csúszva-mászva közeledett.

Szusza-no-o gyorsan százfogú fésűvé változtatta a lánykát, és a hajába rejtette, aztán rengeteg igen erős szakét, rizspálinkát készíttetett az öregekkel, megtöltött vele nyolc hatalmas hordót, és várta a kígyót.

A kígyó nyolc szájával megitta mind a nyolc hordó szakét, csúnyán lerészegedett, és álomba merült.

Erre várt csak Szusza-no-o! Kivonta a kardját, és darabokra szabdalta a gonosz szörnyetget. Visszaváltoztatta a hajába rejtett százfogú fésűt Kusi-nada-himévé.

Semmi sem állt most már boldogságuk útjában.

El is indultak együtt Szugába, Idzumo tartományba, hogy nagy ünnepélyesen megüljék a lakodalmat.

A CSODATÉVŐ LEGYEZŐ

Valamikor, igen régen, élt egy fiatal pásztor. Szép szál legény volt, de szegény, mint a templom egere. Egy nap meglátta az öreg halász világszép leányát, s attól fogva éjjel-nappal ő járt az eszében. Megszerette a lány is a pásztort, még álmában is őt látta. Elhatározták, hogy hamarosan megtartják a kézfogót.

Csakhogy hiába. A halász leányát néhány nap múlva egy vénséges, gazdag kalmár kérte feleségül. A szegény halász odaigértte neki, s ráparancsolt a leányra:

– Mától fogva színét se láthatod annak az ágrólszakadtnak! Mire a hold elfogy, a gazdag kalmár felesége leszél!

Sírt, kesergett a lány, de nem tehetett apja ellen. A fiatal pásztor meg elbujdosott.

Ment, vándorolt, estére sűrű rengetegbe ért. Talált egy odvas, öreg fát, bemászott az odúba, hogy abban húzza meg magát éjszakára.

Éjfél tájban nagy zúgásra-morgásra riadt. A szörnyeteg erdei sárkány röppent a fa alá zsákmányával, egy fehér szakállú öregemberrel. Jó erősen odakötözte a fához, és ráivallt:

– Reggel felfalak! Addig alszom egyet!

És már horkolt is, hogy zengett belé az erdő.

A pásztor nem sokat gondolkodott, kimászott az odúból, és gyorsan eloldozta az öregembert. Amikor megszabadult, így szólt az öreg:

– Megmentetted az életemet, legény! Fogd ezt a legyezőt. Aki ezzel háromszor meglegyinti magát, egy csapásra megfiatalodik!

Megörült a legény a ritka ajándéknak. Sietett vissza a falujába. Épp aznap volt a lakodalmom. Jött is a násznép. Ott lépdelt a szépséges leány a csúf vénség oldalán. Szomorú volt az arca, fehér, mint a vászon.

Megsajnálta a pásztor, gondolta, ha már nem lehet az övé, segít rajta. Odalépett a vén kalmárhoz, elővette bűvös legyezőjét, és azt mondta:

– Fiatalodj meg! – Azzal háromszor meglegyintette.

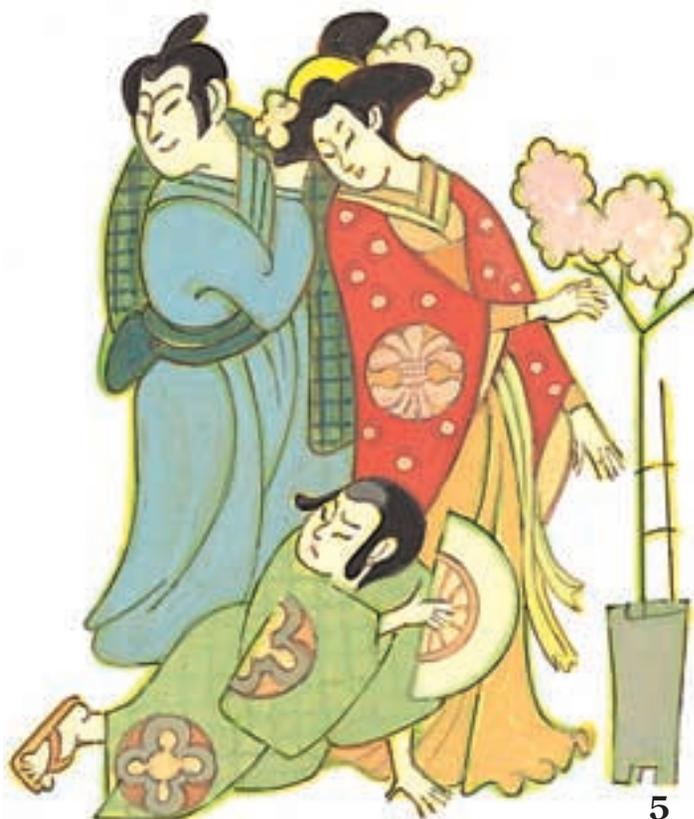
Kisimultak a ráncok a vénember arcán, fehér haja visszafeketedett, termete kiegyenesedett.

Hanem a mohó kalmár nem érte be ennyivel. Kikapta a legyezőt a pásztor kezéből, és tovább legyezte magát:

– Még fiatalabb akarok lenni! Még fiatalabb!

Szempillantás se telt belé – egy csecsszopó gyerek rugódzott a vén vőlegény helyén a porban.

– Nem menyasszony kell ennek, hanem dajka! – hahotázott a násznép, de nem széledt szét, hanem megülte nyomban a halász leánya meg az ifjú pásztor lakodalmát.

LÁSZLÓFFY ALADÁR

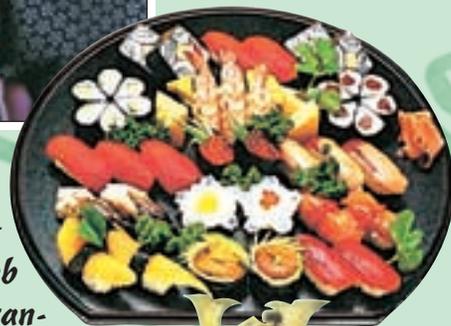
JAPÁN

Oda közel, tőlünk távol
kilátszik az óceánból
három-négy-öt nagyobb sziget
rajtuk tűzhányó és liget.
Sarkantyú-szerű az ereszt,
ha az ég harmatot ereszt.
Szorgalmas nép lakja: szelet
s vihart is átélt eleget,
földrengéssel, szökőárral,
sziklás szegénységgel, sárral
fenyegette mindig sorsa,
míg nehezen összehordta
maí országát, tudását,
evett bambuszt, halat, kását,
fente kését s fente esztét.
Ma a házatája de szép,
milyen kényelmes és tiszta!
Ferde szeméből a mosoly
nagy időkből köszön vissza.

*A japánok szerint
az élet sok eleme
műalkotás:
a lakás, a kert,
a teázás, a harc.
Színházművé-
szetükben fontos
szerepet kap
a zene, a mozdu-
lat, az arcjáték.*

*Japánban nincs kövér
ember (csak a szumó
birkózók)! Disznóhúst
alig esznek, annál több
halat, algát, rizset. A krizan-
tém egyik kedvenc csemegéjük.
Százféle finomságot
főznek belőle.*

*Szamuraj harci
díszben.*

*A keleti harcművészetet (dzsúdó,
karaté, kendó) is
a japánoktól tanulta a világ.*

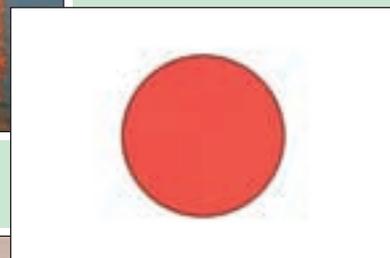
*Ósi műveltségük mellé a japánok felépítették a modern
világ egyik legfejlettebb iparát, gazdaságát. Az elektro-
nikában világelsők. Hogyan? A japánok ma is épp oly
fegyelmezettek, szorgalmasak, céltudatosak és össze-
tartóak, mint katona őseik, a szamurajok.*

A buddhizmus mellett a sintoizmus a japánok vallása. Ilyen szentélykapu (torii) áll minden sintoista templom előtt.

A Fudzsi a japánok szent hegye – hajdan sokat pusztító, 1707 óta pihenő vulkán.

A messzi keleti szigetország neve cseresznyevirágot jelent. Zászlóján a korong a felkelő napot, a fehér mező a japánok életének, vallásának egyik alapelvét, a tisztaságot jelképezi.

Ikebana – a virágkötés művészete. Aki érti az ikebana "nyelvét", úgy olvas e virágkölteményekből, mint más a könyvből.

A hagyományos japán ház fából, papírból és rizsszalmából készül. A tiszta otthonokba cipővel nem lépnek be. Bútor alig van, térdelve esznek és gyékényen alszanak. Ünnepre a nők ma is kimonóba öltöznek.

A teaszertartást, akárcsak az origamit, a papírhajtogatás művészetét már az iskolában tanulni kezdik.

CSILLAG-IGÉZŐ

Ismeretlen japán költő verse
RAB ZSUZSA fordítása

Tanabata-csillag!
Tanabata-csillag!
Add, hogy jól,
szépen írjak!
Vezesd kezemet,
Tanabata-csillag!

Verset írok neked, csillag,
hosszú, hosszú, tarka papírra!
Vezesd jól kezemet,
Vezesd jól kezemet,
Tanabata-csillag.

JAPÁN MESÉK

A NAP, A HOLD ÉS A KAKAS

Réges-régen történt, amikor a Nap, a Hold meg a Kakas együtt éledgelt az égen egy szép kis felhőházikóban. Testvérek voltak és nagyon szerették egymást.

Egyszer a Nap vándorolni indult az égbolton. A Hold és a Kakas otthon maradt. Üldögéltek, beszélgettek. Egyszer csak a Hold megpillantotta az égbolt másik sarkán a Bika csillagképet.

– Tüstént indulj, és hozd el nekem! – szolt testvérenek.

A Kakas meglepődött a furcsa kívánságon. Így válaszolt:

– Hogyan is tehetném meg, hiszen kicsi és gyenge vagyok ahhoz.

A Hold kötötte az ebet a karróhoz. Veszekedni kezdtek, és addig taszigálódtak, lökdösődtek, míg a Kakas leesett az égboltról, egyenesen a Földre. Mikor a Nap visszatért a felhőházikóba, kereste a kicsit, a Kakast. A Hold kénytelen-kelletlen elmesélte a történeteket.

– Lám csak, nem tudsz békeességben élni a testvéreiddel – mondta szigorúan a Nap. – Azzal büntetlek meg, hogy soha többet nem jöhetsz velem együtt az égboltra. Mától kezdve csak akkor mehetsz el hazulról, amikor én már lefeküdtem.

A Hold már szánta-bánta, amit cselekedett. De hát segíteni nem lehetett a dolgon. A Kakas örökre a Földön ma-

radt. A Nap megjósolta, hogy kedves testvére, a Kakas soha nem fogja őt elfelejteni, és lesni fogja, hogy láthassák egymást.

És valóban így is történt. Azóta a Kakas hajnalban, amint a Nap megjelenik az Égbolton, kiáll a legmagasabb szemétdombra, és nagyot kukorít, hogy mentől hangosabban és mentől közelebről köszöntse testvérét:

– Kukurikú, kukurikú! Nézzétek, ott van az én jó testvérem, üdvözöllek, bátyám, felkelő Nap!

De este, mikor az égbolton megjelenik a Hold, hogy felváltsa a Napot, a Kakas beszalad a házikójába, mert látni sem akarja a gögös nénjét.

KASSÁK LAJOS

JAPÁN KAKASOM

Van nekem egy
japánföldi,
vörösszemű
kakasom.
Kérték már a
cirkuszosok,
félvilágért
nem adom.

Elszomszédod,
tökmagot lop,
bosszantja a
zsugorít,
hajnalonként
föl a naphoz
pántlikákat
kukorít.

A MAJOM MEG A VARANGY

ASZTALOS LAJOS fordítása

Amint mondják, egyszer odafönt a hegyen találkozott a majom meg a varangy. Közeledett az új esztendő, a völgybéli faluból fölhallatszott a mozsarak buffogása. Készült az ünnepi párolt rizsgombóctészta.

Erősen korgott a majom bendője. De éhes volt a varangy is.

Tanakodtak egy ideig, hogyan tehetnének szert egy kis rizstészta. Aztán, amikor kieszelték, a falu felé indultak. Elsőnek a majom ért oda, s elrejtőzött a bíró házának hátsó kapujánál. Kevés idő múltán megjött a varangy is. Bekúszott az udvarra, és zsupsz, nagy csobbanással bele az udvaron levő tavacskába.

A zajra fölfigyeltek a rizstészta készítő legények.

– Mi volt az? – kérdezte egyikük. – Mintha az úr a tavacskába pottyant volna.

Nosza, mozsarat, rizset otthagya nyomban a vízhez ro-

hantak. Eközben a majom sem volt rest, rizstészta, mindenestől felkapta a mozsarat, és uzsgyi, ki a kapun, föl a hegyre, annak is a tetejébe.

Kúszva, mászva, egy idő múlva megérkezett a varangy is.

– No, – szolt a majom, amondó volnék, ne osszuk el a rizstészta csak úgy né, hanem gurítsuk le a mozsarat a hegyen, s aki elsőnek éri utol, az egye meg az egészet.

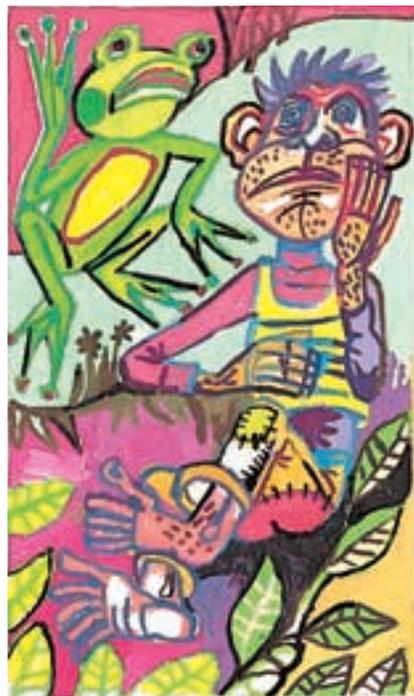
A varangynak nemigen volt ínyére az ötlet, mert tudta, hogy túl lassú a versenyfutáshoz. De azért beleegyezett.

– Egy, kettő, hááárom! – kiáltotta, és meglökte a mozsarat. Az nagy robajjal gurult a völgy felé.

A majom utána vetette magát, csak úgy szedte erős lábát. A szegény varangyot azonban nem segítették apró lábai. Mégis rámosolygott a szerencse: a sebesen guruló, ide-oda verődő mozsárból kizöttent a rizstészta, és fölakadt az ösvény mellett egy bokor ágára.

– Ó, be szerencse! – hupant mellé a varangy, s már lakmározni is kezdett.

A majom hiába rohant, a

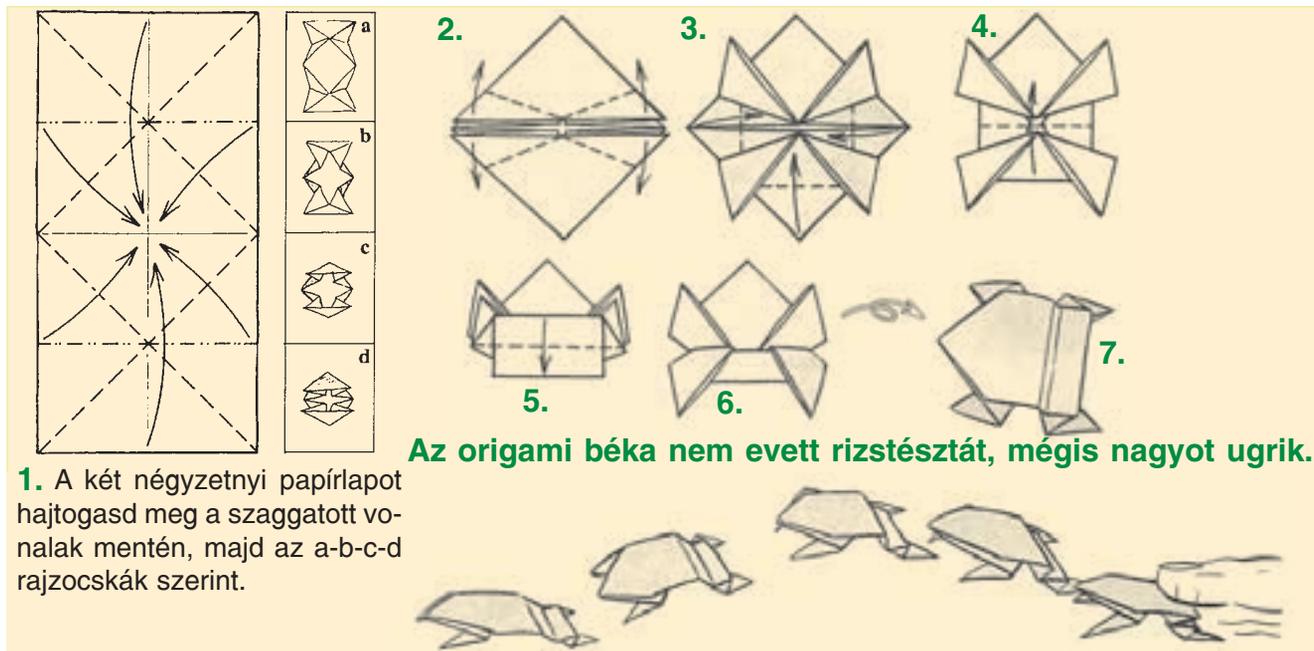
SZÉKELY GÉZA rajzai

völgyben csak az üres mozsár várta. Nagy mérgesen a tető felé indult. Ravaszul így szolt a falatozó békához:

– Komám, nem volna kedved előbb a másik oldalról enni?

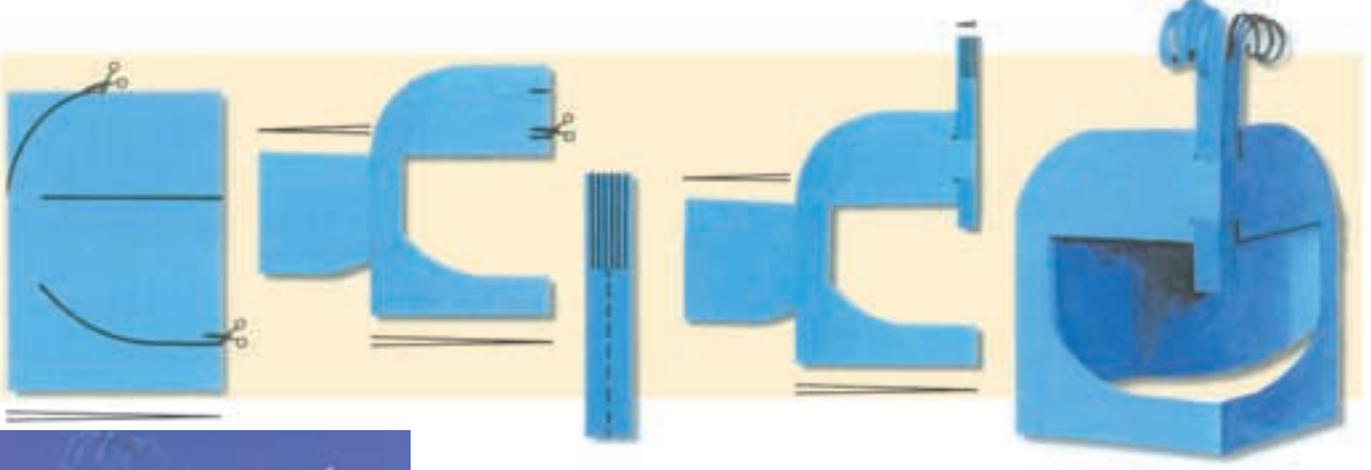
Arra gondolt, hogy amíg a varangy a tészta másik oldalára megy, elkapja az egészet, és gyorsan bekapja.

– Egyet se fájjon a fejed – felelte a varangy –, a tészta az enyém, és arról az oldalról eszem, amelyik nekem tetszik.

Az origami béka nem evett rizstészta, mégis nagyot ugrik.

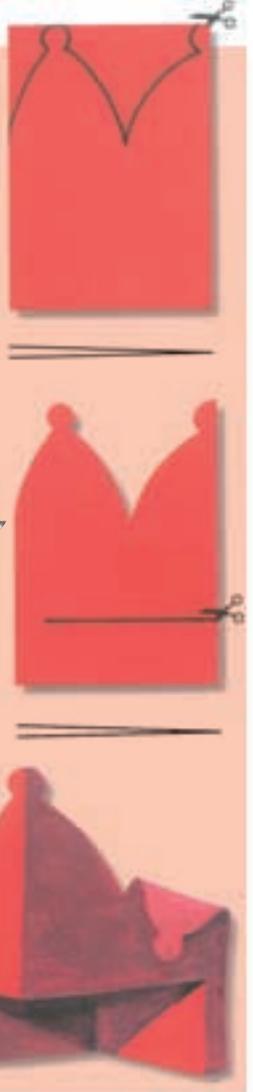
1. A két négyzetnyi papírlapot hajtogasd meg a szaggatott vonalak mentén, majd az a-b-c-d rajzocskák szerint.

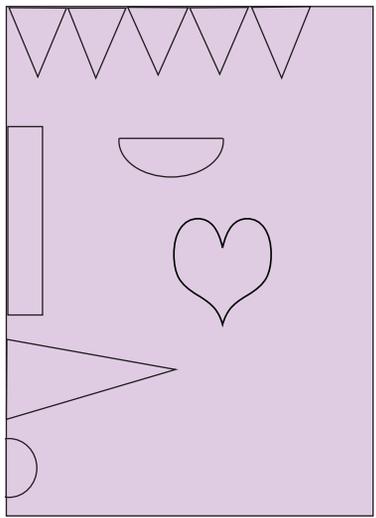
*Itthon van-e a gazda,
van-e jó farsangja?*

Az origami a papírhajtogatás művészete – a kirigami a papírvágásé. Készíts kirigami jelmezt a karneválra. A munka menetét és az eredményt a képeken láthatod. Ha kicsinek bizonyul a levélpapír méretű lapból készült lovag- és bohócfedő, szabj magadnak arányosan nagyobb papír- vagy kartondarabot.

Szabadkai olvasóink farsangi ötlete.

Vágd körül a téglalapot, a rajzolt részeket vágd ki óvatosan, mert minden fancieskára szükséged lesz. Ragaszd fel őket egymással szembe egy fehér lapra úgy, hogy fele pozitív, fele negatív legyen. Tervezz te is új formákat.

József Attila tréfás étrendjével
kívánunk nektek vidám farsangolást.

ÉTKEK ÁRADATA

E levestől mennek falnak,
Kik belőle sokat falnak.

Majonézből bármily kevés –
Harmadnapos hideglelés.

Hajh, a tojás nehéz falat!
Ezt mondja a tapasztalat.

Pulykamelltől hull a hajad,
Jobb tehát, ha tálban marad.

Szeplőt szaporít a kappan,
nem viszi le semmi szappan.

Lúdtalpat kapsz uborkától,
Ne is égy belőle mától.

A fekete török átok –
Dehát úgylis megisszátok...

Megmondták az apostolok,
Nem inni valók a borok.

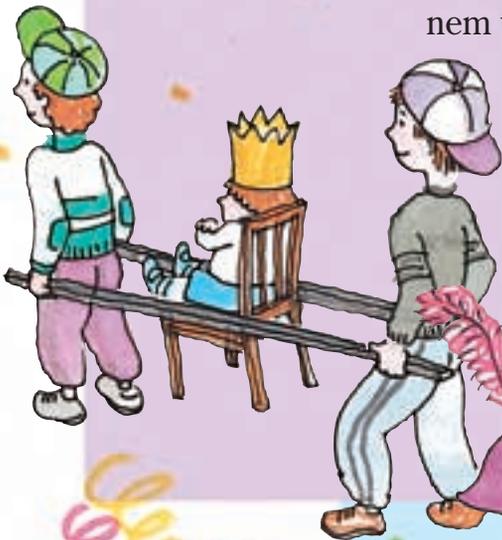

Ím hát aki mértéklettel
szórakozott az étkekkel,
s meg nem roggyant keze-lába,
jöhet a tánciskolába.
Járjuk, mint a szél a pusztán,
fölfrissülünk majd káposztán,
káposztának is a levén,
mint a beduin a tevéen.

Mi legyek
a jelmezbálon?

Ha szakács leszel, ezzel a verssel nagy sikert arathatsz
(a papírtálakon a "fogások" színes papír- vagy rongy-
gombócok). Figyeld meg rajzainkat: minden akad a ház
körüli, amire szükséged lehet az elkészítésükhöz. Száz-
lábú, kiskirály szolgája, lovagló Napóleon vagy punk le-
hetsz egy kis fantáziával és munkával.

(E hasonlat egyéb híján,
nem történt csak a rím mián.)
S ha még fogát feni falánk –
frissen süli a farsangi fánk,
kívül piros, belül foszlik,
míg a vendég el nem oszlik.
S aki panasszal van bajba,
menjen a sóhivatalba!

Itt születtem

Új sorozatunkban együtt utazunk Erdélyben. Várjuk a ti meghívásotokat is.

Jártunk már: Zsibón, Székelyszentkirályon, Torockón, Marosvásárhelyen, Vízaknán.

Márciusban hová látogassunk?

Csikmenaság Harghita megyében, az alcsíki medencében terül el. A falun átfolyó patak neve Taploca. Menaság több tízesből áll: Újfalú, Alszeg, Középszeg, Felszeg és Pottyand.

Régen az emberek lótenyésztéssel foglalkoztak, a falu a ménesekről kapta a Ménés ág – Menaság nevet.

Pottyand nevű tízesről az a legenda járja, hogy legelőször egyetlen család költözött oda. Amikor valaki meglátta az egyedülálló házat, felkiáltott:

– Na, ezek is idepottyannának!

Így született meg a Pottyand név.

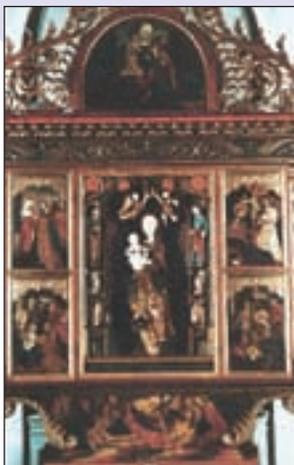
Írták és rajzolták: Adorján Mária, Bende Orsolya, Incze Tímea, Tompos Gellért, Varga Ferenc harmadikosok; Adorján Csaba, Adorján Szabolcs, Bálint Zsombor, Both Miklós, Dénes Margit, Erdély Gábor, Erdély Mónika, Erdély Enikő, György Antónia, György Izabella, Karácsony László, Madár Zsuzsa, Majláth Zita, Sándor Gabriella és Varga Éva negyedikesek Károly Veronika tanítónő vezetésével.

Csikmenaságon sok dülő van: Havas eleje, Mesz, Hosszúaszó, Cseralja, Tompád, Hágó. A dülőket nagyon szeretjük, főleg télen, mert nagyon gyorsan csúszik rajtuk lefele a szánkó. Nyáron a dombok, hegyek virágoznak, és füvet teremnek. Azt az emberek lekaszálják, amikor megszáradt, föltakarják, boglyába rakják, fölhányják a szekerre, és hazaviszik. Majd télen a tehének megeszik a szénát.

Falunk római katolikus temploma Árpád-kori alapra, a 14. században épült. Szép szárnyasoltárunkat a budapesti múzeumban őrzik. A templom körül vastag köfal van.

Régen, mikor Csíkmenaság határvédő falu volt, a szomszédos Hosszúaszón, a Libidári dombon, egy kastélyban lakott Xántusz Keresztes alcsíki királybíró. Az utolsó tártápusztulás idején az ő vezetésével védték meg Menaságot. Életét ebben a csatában vesztette el, ezért lett iskolánk névadója.

Iskolánkban I-VIII. osztály működik, és van óvoda is három csoporttal.

Falunkban sok a faragott, virágos, galambdúcos székellykapu. Ilyen köszöntést faragnak rájuk: "Szíves vendéglátó e kapu gazdája, de az álnok hízelgőt végképp kizárja! Béke a bemenőnek, áldás a kimenőnek".

Ha még nem tudátok, tanuljátok meg a legszebb menasági népdalt:

Mondjad, én küldtelek,
Mondjad, hogy rab vagyok,
Szerelem tömlőcben
Térdig vasban vagyok.

Rab vagy, rózsám, rab vagy,
Én meg beteg vagyok.
Mikor eljössz hozzám,
Akkor meggyógyulok.

Sok évvel ezelőtt volt egy néptánc együttesünk, a Gyöngyös Bokréta. Bors Julianna tanítónő vezetésével bemutatatták a menasági táncokat, népszokásokat. Az iskolában mi is szoktunk furulyázni, táncolni, énekelni.

Szeretem a falumban a régi népszokásokat: a szüreti bált, Mária koronázását, karácsonykor az éneklést, a farsangi szénatáncot, maskarákat, kürtös kalácsot. Az egyik legvidámabb szokás a farsangtemetés. Húshagyó vasárnap a "maszkurák" végigvonulnak a falun. Elégetik a szalmabábukat, táncolnak, ijesztgetnek minket az ördögollóval és hamaszacskóval (hamvas zacskó). A két főszereplő Konc király és Cibre vajda. Pünkösdkor a falu apraja-nagyja a keresztrel a csíksomlyói búcsúra zarándokol. Ide mindig gyalog szoktunk menni.

DÉNES GYÖRGY
TÉLI ERDŐ

Fagyöngy hajlik fagyöngyre,
lepereg a göröngyre,
fenyő sóhajt, szél dudál,
fagyalbokor szundikál.

Moha rozsdás bársonya,
rajta a nyár lábnyoma,
farkasboroszlán-bokor,
ágán parányi csokor.

Vörösfenyő, gyantaszag,
taplógomba, iszalag,
jeges örvény, havas ág,
gyönyörű mesevilág.

Beküldte **Bálint Renáta,**
Ágya

BARTA ISTVÁN
ÉVSZAKOK

Ha csizmát nyalkán
húz fel a gyerek,
Tavaszi van akkor,
fogadni merek.
Vetés pirul, a föld
népe kaszál:
Izzó egével
mosolyog a nyár.
Ha lustán ballag,
s dudorász a csósz:

Ragyoghat a nap –
az derekas ősz.

Ha körmére fúj,
aki krumplin él:
Akkor bizonyos,
hogy itt van a tél.

Beküldte **Láng Adrienn-Ivett,**
Börvely

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

Most tedd el az
ecsetet, festéket, és
végy elő ollót, ragasztót:
kollázst, azaz ragasztott
képet készítünk.

Az alap lehet fehér
vagy színes papír,
esetleg kartonlap, a képet alkotó elemek
pedig előre eltervezett formájú, színes
papírfeccik, régi folyóiratból, újságból
kivágott fotók vagy akár családi
fényképek, de szárított virágokat, leve-
leket, sőt cérnát, gombot is felhasznál-
hatsz. Előbb tervezz, csak utána ragassz.

Tanulmányozd – de ne utánozd! –
az itt látható példákat.

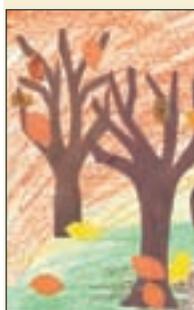
Ugye, nekem is megmutatod?!

Maszat Művész

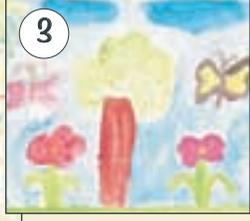
Lupuj Mónika,
Sepsiszemerja

Müller Vilmos,
Kolozsvár

Struguraş-Fazakas
Krisztina,
Marosvásárhely

Novemberi nyerte-
sek: Budai Noémi,
Árpástó (1), Lakatos
Júlia, Zilah (2) és
Kiss Tünde, Szatmár-
németi (3).

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

Szólj, szám!

Szódd mondatba a szavakat
úgy, hogy egyszer főnévként,
egyszer melléknévként
szerepeljenek:

árva, óriás, édes.

j vagy ly?

Pótold a hiányzó betűt:

he_ ez,
fo_ tat,
ha_ ol,
va_ az,
sü_ ed,
mé_ it,
ad_ uk, _ ukaszt, ha_ t_ a.

Gyűjts számnevet
tartalmazó állatneveket.

Rend a lelke mindennek.
Gyűjts összetett szavakat,
amelyekben szerepel
a **rend** szó.

Fejezd ki
egy-egy ragos főnévvel:
ki hol van, vagy hová tart.

Novemberi megfejtések: 1. hüppög, szipog, könnyezik, pi-
tyereg, eltörött a mécses, sír-
dogál, itatja az egereket, sír,
zokog, bömböl. 2. A szurok fe-
kete. Túvel szúrok. Szorul a
hurok. Pengnek a húrok. A pad-
ban ülök. Felállnak az ülők. Ha-
vat seprünk. Jól seper a sep-
rünk. 3. vár, ég, fal, szív, nyúl,
korom, nyír, sír, nyom, fej, szán.
Nyertesek: Dénes Réka, Ba-
rót; Kiss Emese, Székelyud-
varhely és a **székelyvársági**
ötödikesek.

BITAY ÉVA

JÓ ÉTVÁGYAT!

Hogy mennyire meg tudják az evéssel is keseríteni a gyermek életét!

– Hogy ülsz az asztalnál? Hogy fogod azt a villát? Nem szénát hánysz vele! Ne szürcsöld a levest! Edd meg, ami a tányérodon van!

Nem csoda hát, ha az “agyongyötört” gyermek így sóhajt fel:

– Milyen jó dolguk van az állatoknak! Azt esznek, amit akarnak, s úgy, ahogy nekik tetszik.

Vajon igaz ez? Nem éppen!

A nagy panda és a koala például **állandóan diétázik**. Előbbi kizárólag bambuszrügyet, utóbbi eukaliptusz levelet eszik. Rajtuk kívül még sok olyan állat van, amelyik sajátos koszton él. Lássunk közülük néhányat.

2000 liter rákleves ebédre – ez lehetne a **kékbálna** jel-

mondata. Ennek a hatalmas, akár 24 m-re is megnövő állatnak olyan szűk a garatja, hogy csak apró lényeket bír lenyelni. Fő tápláléka a sarki vizekben élő, alig pár centiméteres rákocskák, a krill, amelyik olyan hatalmas tömegben lebeg a vízben, hogy valóságos “ráklevest” alkot. Ezt meríti kapunyírára tátott szájába a bálna. Fogai nincsenek, szájpaddlásáról hosszú szarulemezek, úgynevezett szilák lógnak, tökéletes szűrőt alkotva. Amikor a bálna becsukja a száját, a víz kifolyik, a sok apró rákocskák meg a gyomrába vándorol.

Eleven légyapírral szerelte fel a természet az Afrikában élő **tobzuskát**. Testét barna szarupikkelyek borítják, amitől az állat olyan, mint egy útra kelt hatalmas fenyőtoboz. Arcorra csőszerű, a végén csak akkorácska szájnyílása van, amelyen éppen ki tudja dugni a 40 cm hosszú nyelvét. Ilyen hosszú nyelv el sem fér a szájában, a mellüregéig nyúló zacskóba húzza, amikor éppen nincs szüksége rá. Nyelve ragacsos, mint a légyapír, a tobzóska a hangyák és férgek zegzugos járataiba dugja, időnként visszahúzza, és leszopogatja,

A döngkeselyű követ dob a strucctojásra, hogy feltörje.

ami ráragadt.

Konzervdoboz, konzervnyitó nélkül! Milyen bosszantó! Finom falatokat rejt bizonyos **keselyűk** számára a strucctojás, de bajos felnyitni, mert kemény a héja, és mindig elgurul. Sebaj, van a keselyűnek magához való esze! Hatalmas karmaival megragadja a “konzervet”, felszáll vele a magasba, a kövekre ejti, s már ki is nyílt. Lehet csemegézni!

KISKÓPÉ Havonta 3 díjat sorsolunk ki!

Mit és hogyan esznek a lepkek? Hol tartják az “evőeszközüket”, amikor nem használják?

Novemberi megfejtés: Őszszeptember a közönséges darazsak elpusztulnak, csak az anya vészeli át repedésekben a telet, s tavasszal újraképezi a családot. **Nyertesek:** Bedő Beatrix, Sepsiszentgyörgy; Gál Márta Emőke, Kolozsvár és Fekse Ágnes, Csíkszereda.

A botsáska növényevő. Annál félelmetesebb ragadozó az imádkozó sás-

IMÁDKOZÓ ÉS BOTSÁSKA

Sok állat visel álarcot. No nem a farsang, hanem a rejtőzködés kedvéért. El-lenség legyen a talpán, amelyik meg tudja különböztetni a botsáskát a faágtól, levéltől vagy terméstől, amelynek alakját, színét tökéletesen utánozza. 2500 faja él világszerte. A hímek igen ritkák, a nőstény által lerakott petéből megtermékenyítés nélkül fejlődik ki a fiatal állat.

ka. Hosszú első lábát úgy tartja, mintha imádkozna (ajtatatos manónak is hívják), de jaj annak a rovarnak, amelyiket ezzel a tüskés fogóké-szüléssel elkap.

Úgy beleolvad környezetébe, hogy áldozata gyakran rámászik. “Kannibálok”: egymást is felfalják.

TALÁLD KI!

④ Szász Csaba Lajos, Marosvásárhely: téli sporteszköz.

– Melyik embernek életveszélyes forró lábfürdőt venni?
– A hóembernek.

Szász Csaba Lajos, Marosvásárhely

– Uram, azért jöttem, hogy megkérjem a lánya kezét.

– Rendben van. És melyiket akarja: a kisebbiket vagy a nagyobbikat?

– Hogyhogy. Hát nem egyforma a lánya két keze?

Bálint Erzsébet, Sepsiszentgyörgy

A gyerekek a vízibólhákról tanulnak.

– Rémes lehet a halaknak – mondja Peti.

– Miért?

– Mert nem tudnak vakarózni.

Barabási Tivadar, Marosvásárhely

– Kisfiam – mondja a történelemtanár –, ugye, te sokat betegeskedtél. Mióta is hiányoztál?

– A római birodalom bukása óta, tanár úr kérem.

Jenei Noémi Ildikó, Marosvásárhely

A 150 kilós súlylökő mamája panaszkodik:

– Egész vagyomba kerül a fiam kosztja. Csak tejre milliókat költök havonta.

– Miért nem vesz egy tehenet? Úgy jobban járna – tanácsolja a szomszédasszony.

A mama némán legyint:

– Vettem.

– És?

– Megette.

Józsa András, Zilah

① Ami engem leginkább érdekel, az a rejtvényben szerepel.

Márton Zoltán, Marosszentgyörgy

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

- 1 Nagy edény
2. Kezünk végén van
3. Hangszer
4. Így szól: tik-tak
5. Méhek gyűjtik
6. Becézett Ágnes
7. Megszabadult az özönvíztől
8. Igen, angolul

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
6		
9		

1. Vízelőhely
2. Arra a helyre
3. Ollós állat
4. Orosz király
5. Zokog
6. Időmérő
7. Csen
8. Ady egyik álneve
9. Idős, öreg

② Egy bútordarab.

Kiss Anita, Marosvásárhely

③ Ha felveszik, sír, ha leteszik, hallgat. Mi az? Válasz a rejtvényben. 1. Innivaló 2. Nézné 3. Déli gyümölcs 4. Zenére történő lépkedés

Margit Orsolya, Marosvásárhely

1			
2			
3			
4			

⑤ Olvasd össze a kezdőbetűket. A megfejtés egy állatnév.

Miklós Attila, Székelyudvarhely

⑥ Úgy vezesd a kislányt a lufikhoz, hogy útközben csupa mosolygós arcú kockába lépjen!

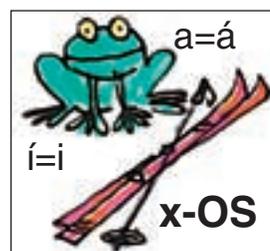
Fülöp Ágnes, Felsőboldogfalva

JANUÁRI MEGFEJTÉSEK

1. csoki, sáros, orosz, kósza, iszap; 2. lila 3. Móra Ferenc 4. tulipán, rózsa, napraforgó, hóvirág 5. Halló! 6. Rigócsőr király 8. Sára, Tamás, Bea, Mari, Csaba 9. 6-os, mert a szemben levő számok összege mindig 15; 10. Petőfi Sándor, József Attila 11. mexikói gyalogol a síneken; hét törpe a domb mögött; nyuszi hátulról; zsiráf az ablak előtt 13. Arad, Déva, Temesvár 7. A számok és tükörképük – íme a folytatás: 06 7 88

⑦ Képrejtvényem megfejtése egy gyönyörű kirándulóhely.

Mihályi Renáta, Bikafalva

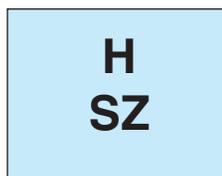

	1		Nagylyukú szita	Aggódni kezd!	ABC közepe! Alig van hangja		Füzetet, könyvet védi	Attól fogva
Antenna fajta	P						L	
Tejelő állat		R					Zé!	
Tekergő							Falu (GELENCE)	
				Énekes madár Magyar autójel				
Madár-űző szó	2							
				Iskola vége! Leszálló repülő				
Mozgás-képtelen			Alá		Kérdőszó			Lusta, rest
Ing vége!			Régi TV-alkatrész		Személyes név-más			
Int a fejével	Tág	Arra a helyre tászt Gól közepe!						
						CU		
						Puha		
		Fertőtlenítő szer			Textil-növény			
		TAO			MÓL			
Pl. a fizika								
Hasonlóság (ANALÓGIA)								
Indíték			Gólya közepe!				Izomkötő	

8) Egy ember 2 zsákot szeretne elhelyezni ebben a raktárban. A raktáros azzal a feltétellel engedi meg, hogy továbbra is 9-9 zsák legyen a szélső sorokban. Az ember el is helyezi a zsákokat (rajzold le hogyan), de amikor értük jön, 4-et visz magával. A raktáros nem veszi észre, mert továbbra is 9-9 a zsákok száma a széleken (rajzold le ezt is). **Cosma Ingrid, Tóti**

9) Egy állat neve. **Kiss Réka, Kovászna** 10) Egy mesterség. **Zolcsák Zsolt, Szatmárnémeti**

REJTVÉNY-PÁLYÁZAT

Februári rejtvenypályázatunk megfejtése egy csujogató első sora. A folytatás így hangzik: **Csak elűzzük a telet!**

A kezdősört ird meg a szerkesztőség címére március 15-éig, ha szeretnél részt venni a sorsoláson.

Kellemes farsangolást kíván

a Rejtvenykirály

A NOVEMBERI REJTVÉNYPÁLYÁZAT megfejtése: *Szódemeter; Vanitatum vanitas; Hinnusz*. Nyertesek: **Makó Edina és Anita, Kökényesd; Durst Diana, Arad; Gábor Zsuzsa, Kisgalambfalva; Szász Bálint, Marosszentgyörgy és a sepsiszentgyörgyi Művészeti Líceum II. B osztálya**. Jutalmuk egy-egy mini-puzzle, a marosvásárhelyi BIRD-ECO cég ajándéka.

NYERTESEK

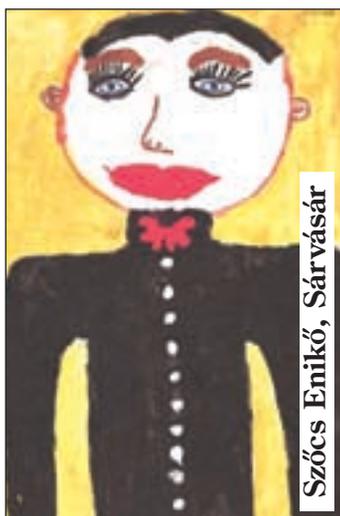
LEVELEZŐ

Köszönjük a sok-sok levelet! Örvendünk, hogy kísérletezve keresitek az újat mind mese- és versírásban, mind rajzban. Legszébb munkákat küldték el: a csíkszeredai József Attila Ált. Iskola III. B; a gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály Iskola II. C; a Salamon Ernő Líceum III. A; a kovásznai Orbán Balázs Iskola II. B, III. E és IV. E; a szatmári Brâncoveanu Iskola III. C; a marosvásárhelyi 1-es Ált. Isk. IV. D osztálya; a szabadkai IV. B; a kászónújfalui II. és III.; az élesdi III. E; a börvelyi IV. A; a sepsiszermerjai II.; a zetalaki II. A osztály; a magyarlapádi Mesekör tagjai; szilágynagyfalui, zabolai, dobrai olvasóink; a balavásári másodikosok; a mezőfényi harmadikosok.

Héjja Mátyás és **Szotyori Imola**, Brassó; **Szabó Sándor** és **Gál Zsolt**, Felsőboldogfalva; **Bereczki Gábor**, Érbogyoszló; **Láng Melinda**, Mezőpetri;

Simma Zsolt, Zetalaka; **Fekete Zsolt**, Zsibó; **Burja Orsolya Kinga** és **Arlet Renáta**, Halmi; **Ferencz Szabolcs**, Csikdánfalva; **Olosz Zsolt** és **Szász Katalin**, Páva; **Pázsint Alpár**, Segesvár; **Trombitás Emese**, Budai Arnold, Árpástó; **Szilágyi Panna**, Vargyas; **Hajdú Tímea**, **Dulányi Aida**, Szatmár; **Csíki Tamás**, Kisiratos; **Páll Norbert**, Orbaitelek; **Higyed Emília**, Füzesmikola; **Szőcs Debora**, **Ambrus Tímea**, **Moldován Róbert**, **György Emőke**, Gyergyószentmiklós; **Wenzl Tímea**, **Serban Réka**, **Bedő Beatrix**, Sepsiszentgyörgy; **Székényes Ruben**, Vajdahunyad; **Szász Annamária**, Homoródszentmárton; **Eberst Viktória**, **Czier Thomas**, Csánalos; **Borbély Adina**, **Raugh Krisztina**, **Gombár Edina**, Nagyvárad; **Szakács Gáspár**, Nagyenyed; **Székely Sarolta**, **Bucse Júlia**, **Molnár Beáta**, **Frunda Csenge**, **Bota Dalma**, **Frigy Bálint**, **Vitos Fruzsina**, **Toldi Tünde**,

Szőcs Enikő, Sárvasár

AZ ÉN ÉDESAPÁM

*Az én édesapám
Nem egy olyan apa,
Aki azon törje eszt,
Hogyan lopja a napot.*

*Az én édesapám
Azon töri eszt,
Hogyan csináljon
Több dolgot egy napon.*

*Az én édesapám
A legjobb a világon,
A két gyereket
Szereti nagyon.*

Gábor Andrea, Harasztos

Tamás Emőke, **Tamás Szabolcs**, Marosvásárhely; **Bunger Beáta**, Kökényesd; **Hiri Lilla**, Érszöllős; **Kiss Emese**, Székelyudvarhely; **Balla Krisztina**, **Borsos Ágota**, Csomafalva; **Zsigmond Noémi**, Disznajó; **Gál Réka**, Lisznyó; **Tankó Andrea**, Kéz-

divásárhely; **Petres Zoltán**, Maroshévíz; **Line Ibo-lya**, Barcaújfalu; **Nagy Noémi**, **Székely Erika**, Maros-szentgyörgy; **Baráthi Zsófia**, Kézdiszentlélek; **Miszi Andrea**, **Fábián Andrea**, Kolozsvár; **Bálint Júlia**, Szilágysámson; **Gábor Szende**, Mikóújfalu; **Vajda Attila**, Barót; **Tatár Anita**, Székelykeresztúr; **Székely Andrea**, Szászfenes; **Sándor Tamás**, Méra; **Lovász Boglárka**, Mezőpanit; **Simó László**, Szentdemeter; **Kabai Andrea**, Szilágynagyfalva; **Csomós Tímea**, **Kiss Levente**, Kovászna; **Kálmán Gergely**, Nyárádszentanna; **Bálint Szilárd**, Bánffy-hunyad; **Aczél Izabella**, Imecsfalva.

Bereczki Szabolcs, Székelyudvarhely; **Erdei Imola**, **Fazekas Brigitta**, Tóti; **Benedek Lehel**, Szörcse; **Rác Emőke**, Mezőbánd; **Csíki Tamás**, Kisiratos; **Kőrösi Tünde**, Szalárd; **Bándi Eliza**, Zilah; **Molnár Csilla**, Borszék; **Peti Katalin**, Szőkefalva; **Bartha Enikő**, Harasztos; **Szabó Gizella**, Dicsőszentmárton; **Lőrincz Brigitta**, **Sinkó Dávid**, Arad; **Rusz Erzsébet**, **Vlas Rita**, Kolozsvár; **Bokor Levente**, Bánffy-hunyad; **Dascál Imre**, Nyárádkarácson; **Nagy Ágnes**, Torda; **Daróczi Beáta**, Zsibó; **István Réka**, Nagyvárad; **Simon Péter**, Vajdakamarás; **Mircse Kinga**, Hilib; **Kozma Ágnes**, **Szabó Péter**, Marosvásárhely; **Szövérfi Melinda**, Jedd; **Szentgyörgyi Csaba**, Ádámos; **Kiss Imelda**, Alsóbölkény; **Enceanu Anita**, Brassó; **Préda Jonathán**, Sepsiszentgyörgy; **Paizs Enikő**, Kovászna; **Kánya Eszter**, Csik-szentgyörgy; **Kovács Adrienn**, Felsőboldogfalva; **Szávuly Mihály**, Maroskeresztúr; **Bányász Hunor** és **Andrea**, Gyergyóújfalu.

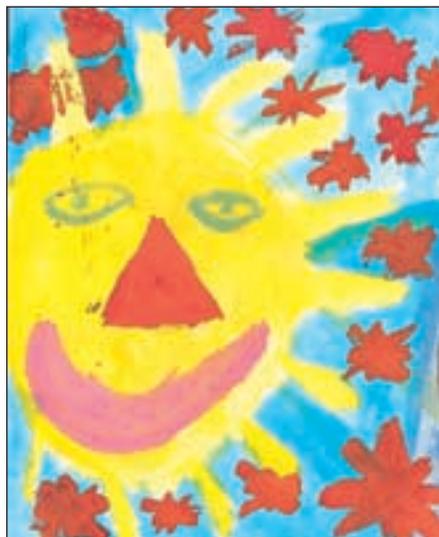
A CSALÁDOM

*Az én családom nagyon jó,
A kishúgom mosolygó,
Az apukám javító,
Az anyukám szigorú.*

*Én másodikos vagyok,
Sokszor sokat tanulok,
A mateket kedvelem,
S a családom szeretem.*

Szabó Sándor, Felsőboldogfalva

A KISMADÁR ÉS A NAPSUGÁR

Ragyogó a napsugár,
Fütyüli a kismadár.
Igazad van, kismadár,
Ragyogó a napsugár.

Aranyos a kismadár,
Suttogja a napsugár.
Igazad van, napsugár,
Aranyos a kismadár.

Gurbai Georgina Katalin,
Diószeg

András Jenő,
Oltszakadát

A TÉL

Lehül az idő,
Fúj a szél,
Már madárka sem száll
Az eresznél.

Fagyos az idő,
Eltelt az esztendő,
Az egy éves gyerek is
Már kettő.

Molnár Zsolt,
Székelyudvarhely

EGY KALITKÁBA ZÁRT MADÁR

Ott kint süt a nap,
szabad minden:
madár, bogár
és minden ember.

De itt a szűk kalitkában
zsibbadtan gubbasztok;
itt kicsi a hely,
repülni nem tudok.

Szeretnék szabad lenni,
az égen vidáman repülni!
Engedjete szabadon!
A rabságot én nagyon unom!

Portik Tímea, Csíkszereda

CSAK ÍROM A VERSET...

Csak írom a verset a végtelenségig,
S meg sem állok az idők végezetéig.
Most végre véget ér egy szakasz,
De még mindig jönnek eszembe a szavak.

Nagy ez a világunk,
Sok benne az ember,
Sokan elég szívtelenek,
Mások viszont kedvesek.

Kövérek vagy csinosak,
Ostobák és okosak,
Színesek vagy fehérek,
De jó, hogy sokan őszinték.

György Éva, Lövete

ZENEBO NA

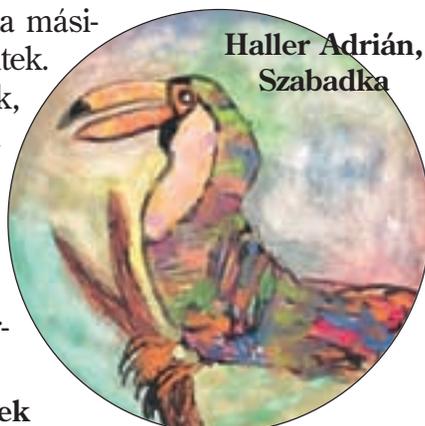
Pisak Lukáts Borbála, Marosvásárhely

Kacsa és barátai zenészek. Egyik nap olyan zenebonát csaptak, hogy rezgett bele az ablak. A szomszédok ordibáltak, de a zenekar egyik fülén beengedte, a másikon ki. Csak a maguk feje után mentek.

Végül addig csúrték-csavarták, míg szép zenére találtak. Olyan szép zenebona lett, hogy elképzelni azt nem lehet. Ekkor aztán megbékültek a szomszédokkal.

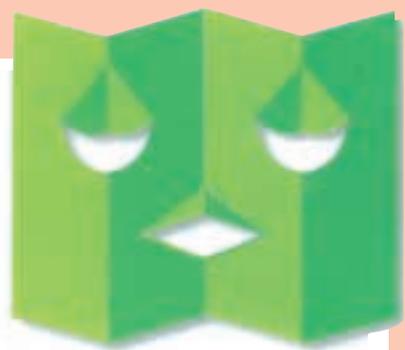
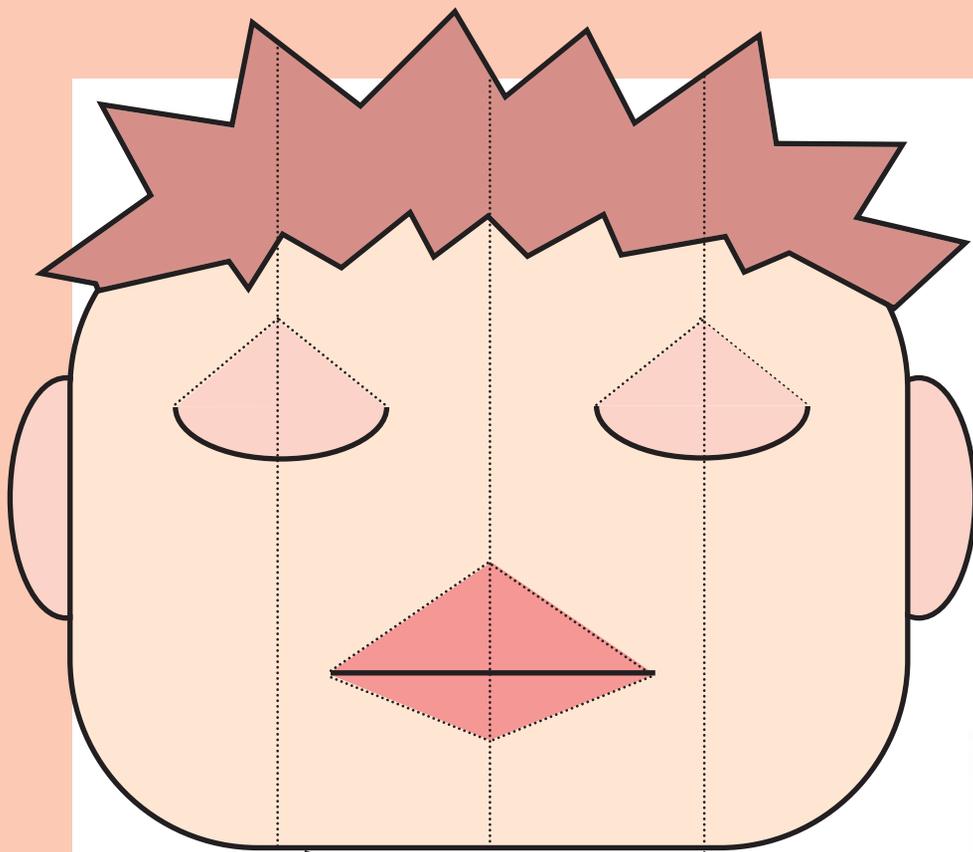
Hogyha meg nem békültek volna, az én mesém is tovább tartott volna.

Józsa Tihamér, Orbaitelek

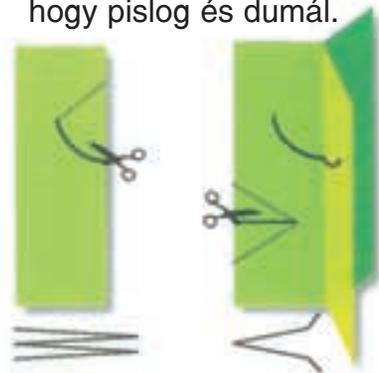

Haller Adrián,
Szabadka

<p>Címlap: KOPACZ MÁRIA</p>	<p>NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE (főszerkesztő), MÜLLER KATI. A szerkesztőség postacíme: 3400 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 064/141323. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Honlap: http://www.dntcj.ro/NGOs/napsugar; A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont 2511.1-569.1/ROL B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR - EDITURA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. ISSN 1221-7751 Ára 7000 lej</p>
--	---

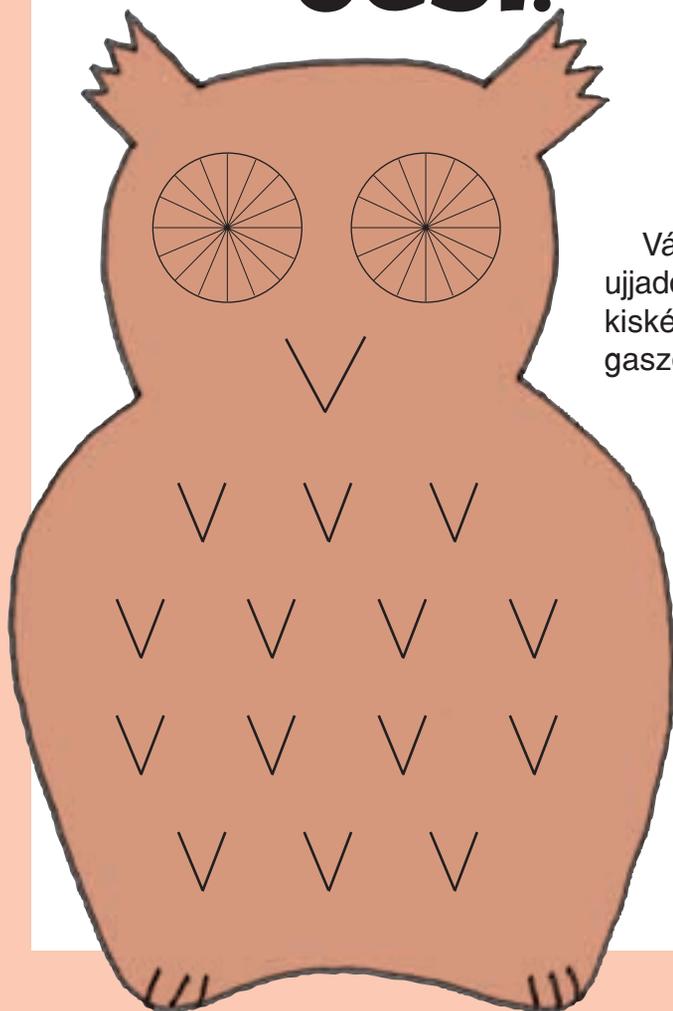

Vágd ki az álarcot, hajtogasd, és a rajz szerint nyisszantsd be a szemét, száját. Ha a szaggatott vonal mentén jobbra-balra meghajtod, könnyen előre nyílik a szem, hátra a száj. Mozgasd csak! Nézd, hogy pislog és dumál.

ÉBREDJ, ÖCSI!

BAGOLY- MÉCSSES

Vágd körül a baglyot, a rajz szerint vagdossd be, és ujjaddal told előre a szemét. Lapítóra téve hegyes kiskéssel metszd be, és nyitogasd fel a tollait. Ragaszd befőttesüvegre, melybe gyertyát állítottál.

